

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών

ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ενότητα 9: Φύλο και Ιστοριογραφία

Αν. Καθηγήτρια: Ι. Βαμβακίδου
e-mail: ibambak@uowm.gr

Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ψηφιακά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοπός

- Ανάγνωση της γενικής Ιστορίας μέσα από την ιστορία των φύλων.
- Σύνδεση του ελληνικού παραδείγματος της περιόδου του Μεσοπολέμου με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά και διεθνή κινήματα

Ενότητες

- Μεσοπόλεμος.
- Μεσοπόλεμος και Γυναίκα.
- Ρόζα Ιμβριώτη.
- Τύπος της εποχής.

Μεσοπόλεμος

- Ο Μεσοπόλεμος αποτελεί πλούσιο πεδίο έρευνας.
- Η διαμάχη που είχε ξεσπάσει στα ενδότερα του Μαράσλειου Διδασκαλείου (Μάρτιος του '25) δεν αφορούσε απλά και τετριμμένα διδασκαλικά ζητήματα αλλά έναν νεοπαγή ιδεολογικό προσανατολισμό που, εμπνεόμενος από τις υλιστικές ιδέες της νεόκοπης Αριστεράς, απειλούσε και, πιο σωστά, υποσχόταν μια νέα μέθοδο στη διδασκαλία της Ιστορίας.
- Τα πρόσωπα που πρωταγωνίστησαν σε αυτό το «εκπαιδευτικό» δράμα.
- Ρόζα Ιμβριώτη, Σκληρός, Δελμούζος, Γληνός.

ΔΕΛΜΟΥΖΟΣ, ΓΛΗΝΟΣ, ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ, 1915

Στάσεις

- Τριανταφυλλίδης και άλλοι πολλοί με μαρξιστικές καταβολές, αποφασισμένα να μετατρέψουν την «εθνική αφήγηση» του '21, μπορεί να μην επέτυχαν άμεσα τον σκοπό τους (άλλωστε, ήταν δηλωμένοι «μαλλιαροκομμουνιστές»), κατάφεραν ωστόσο να μεταδώσουν ένα νέο πνεύμα ανεξαρτησίας απέναντι στο δόγμα «πατρίς, θρησκεία, οικογένεια».
- Εξάλλου, ακολούθησε η δικτατορία του Παγκάλου, που επέβαλε πλήρη συντηρητική στροφή.

Μεσοπόλεμος - Γυναίκα

- Μεσοπόλεμος σήμαινε για τη γυναίκα εγκλωβισμό στο σπίτι, μητρότητα, ταύτιση με την πατρίδα, στέρηση του δικαιώματος ψήφου, της εκπαίδευσης, του δημόσιου βίου - αυτή ήταν «η θηλυκή εκδοχή της πολιτειότητας».
- Ωστόσο, υπήρχε ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, που καλλιέργησε δυναμικά τη γυναικεία διαμαρτυρία.
- Απέναντι στις διεκδικήσεις των γυναικών, ο Τύπος φιλοξενούσε απορίες γνήσια ανδροκρατικές:
 - «Τι ζητούσαν, τελικά, οι γυναίκες; Να γίνουν εκείνες άνδρες και οι άνδρες γυναίκες;».

Μεσοπόλεμος – Γυναίκα I

- Η διεκδικούμενη ισοπολιτεία των δύο φύλων γεννούσε το τέρας της ανδρο-γυναίκας, όπερ σήμαινε γερουσιαστίνας, βουλευτίνας;
- Μήπως η πάλη των τάξεων μεταφερόταν και ανάμεσα στα φύλα ως μια άλλη όψη του υλισμού και του μπολσεβικισμού;
- Ο πολιτικός γάμος, τα νόθα τέκνα, ενέπνεαν τρόμο στον ανδρικό πληθυσμό, καθώς το πρόσφατο παράδειγμα της Ρωσίας ήταν αποστομωτικό: ο γάμος καταργήθηκε, οι γυναίκες έγιναν κοινές, ο άνδρας έχει όσες γυναίκες θέλει και η γυναίκα όσους άνδρες επιθυμεί;

Μεσοπόλεμος – Γυναίκα II

- «Αισθάνεται κανείς από τώρα μέσα του τα σπέρματα μιας τοιαύτης μελλοντικής οικογενείας, εν όλη των τη δράσει.
- Την ατμόσφαιρα δονούν τα κηρύγματα της κοινοκτημοσύνης και της ισότητας των φύλων», έγραφε η «Ημέρα».
- Ακόμη και η δολοφονία του ληστή Γιαγκούλα από την ερωμένη του συνιστούσε επιχείρημα αντι-φεμινιστικό: τις παλιές, καλές μέρες, ο λήσταρχος Νταβέλης δεν θα κινδύνευε ποτέ από την ερωμένη του.

Μεσοπόλεμος – Γυναίκα III

- **Τρεις τόποι υπέκρυπταν απειλή:** το γυναικείο σώμα, τα επαγγέλματα και οι νέες ιδέες για τα φύλα.
- Οι γυναίκες, χωρίς να πάψουν να είναι σύζυγοι και μητέρες, διεκδίκησαν το σώμα τους.
- Βλ. «γαμπολογία», ήτοι το μήκος της φούστας, που απαγορεύεται να επιδεικνύουν οι γυναίκες γάμπα περισσότερο από 15 εκατοστά.

Μεσοπόλεμος – Γυναίκα IV

- Κοντά σε αυτό η γυναικεία κόμμωση – κοντά μαλλιά- έσπειρε τον πανικό, γιατί αρσενικό και θηλυκό δεν διέφεραν.
- Άλλωστε, στο Βερολίνο και στις ευρωπαϊκές μεγαλουπόλεις συχνάζουν γυναίκες που καπνίζουν δημοσίως, φορούν σμόκιν, δεν ξεχωρίζουν από τους άνδρες.

Δείκτες αντίστασης

- Άλλος δείκτης θηλυκής ανταρσίας αφορά στη φοίτηση των γυναικών στο πανεπιστήμιο το '23 αποφοιτούν από το Πανεπιστήμιο Αθηνών,
- 8 γυναίκες από την Ιατρική,
- 17 από την Οδοντιατρική,
- 3 από τη Φυσικομαθηματική,
- 7 από τη Φαρμακευτική,
- 7 από τη Φιλοσοφική,
- και 3 από τη Νομική.

Ενώ ο αριθμός των εγγραφών γυναικών στο Πανεπιστήμιο ήταν μικρός, λιγότευε ακόμη περισσότερο επειδή οι γυναίκες εγκατέλειπαν τις σπουδές λόγω γάμου.

Παράδειγμα αντίστασης

- Η δεσποινίς Ευφημία Νομίδου, φοιτήτρια Νομικής, απάντησε σε δημοσιογράφο του « Έθνους» που τη ρώτησε τι την ωθεί εκτός οικίας:
- «Σας απαντώ: δεν είμαι καμωμένη γι' αυτό. Η ιδιοσυγκρασία μου αποστέργει τη σπιτιάτικη ζωή. Με πιάνει ίλιγγος όταν συλλογισθώ την ζωήν της “γυναικούλας” του σπιτιού. Πνίγομαι εκεί μέσα. Θέλω αέρα, φως, ζωή ελεύθερη, δράσι. Δεν είμαι καμωμένη εγώ για ησυχία και γι' αυτό ακολουθώ την νομικήν επιστήμην».

Παράδειγμα αντίστασης I

- Εξού και η αναστάτωση που προκάλούσε η εμφάνιση γυναικών δικηγόρων στα δικαστήρια.
- Πρώτη απ' όλες εμφανίστηκε σε δικαστήριο η Μαρία Φλαμπουριάρη.

Ρόζα Ιμβριώτη

Ρόζα Ιμβριώτη - Στοιχεία

- Για την εποχή η παρουσία της Ρόζας Ιμβριώτη ως ιστορικού προκάλεσε κανονικό σκάνδαλο- που αποδίδεται στο γλωσσικό ζήτημα σε καθαρεύουσα, «η πρώην συνεργάτης της Αρχιμαλλιαρωσύνης εν τω Μαρασλείω, η καθηγήτρια κ. Ιμβριώτου, πιάνεται από τα μαλλιά της, κατά την κοινήν έκφρασιν».
- Η εξήγηση έχει ιδιαίτερη σημασία, και μάλιστα βρίσκει απήχηση και στους κύκλους του δημοτικισμού.

Σχόλια στον ΤΥΠΟ της εποχής

- Η Ιμβριώτου, καθηγήτρια- Αυτή προσελήφθη διά να διδάξη ιστορίαν, μάθημα εξόχως φρονηματιστικόν και απαιτούν άνδρα υπό ζωηράς φιλοπατρίας κατεχόμενον.

Σχόλια στον ΤΥΠΟ της εποχής I

- Υπάρχουν βέβαια πολλοί τοιούτοι, αλλ' αυτοί διά το έργον των μεταρρυθμιστών είναι ακατάλληλοι, ως οπισθοδρομικοί (...).
- Ο κ. Δελμούζος, αντιθέτως, εκάλεσε γυναίκα, διά να διδάξη την ιστορίαν εις το Μαράσλειον».
- «Αυτή φυσικώτατον ήτο να διδάξη την ιστορίαν όχι διά να ανυψώση τους μεγάλους της ιστορίας άνδρας και τας υπέρ πατρίδος θυσίας των προς παραδειγματισμόν αλλά διά να ταπεινώση αυτούς και να παραστήση κατά τα διδάγματα του ιστορικού υλισμού ότι αι θυσίαι είχαν ταπεινά κερδοσκοπικά ελατήρια».

Σχόλια στον ΤΥΠΟ της εποχής II

- Στα τέλη του '25, που η «γαμπολογία» κυριαρχούσε, διοργανώθηκε στην Αθήνα το Συνέδριο της «Μικρής Αντάντ Γυναικών», φεμινιστικού σωματείου που ιδρύθηκε το '23 στη Ρώμη και συσπείρωσε γυναικείες οργανώσεις του βαλκανικού χώρου.
- Το συνέδριο επέτυχε μεγάλη δημοσιότητα, όσο για τους αντιπάλους που έσπευσαν να το δυσφημίσουν, το συνέδεσαν με την κοντή φούστα και το βάφτισαν συνέδριο της «Μικράς φούστας»-Η κοντή φούστα, κατά τα φαινόμενα, παρέπεμπε ευθέως στη μεγάλη γλώσσα.

Σχόλια στον ΤΥΠΟ της εποχής III

- Δεν υπήρχαν, άραγε, καθηγηταί και δη εξ αυτών έφεδροι αξιωματικοί έργω ασκήσαντες την φιλοπατρίαν και διά του αίματός των γράψαντες την ιστορίαν, διά να διδάξουν την ιστορίαν εις το Μαράσλειον .

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Σημείωμα Αναφοράς

- Copyright Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, Βαμβακίδου Ιφιγένεια. **«Νεότερη και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία»**. Έκδοση: 1.0. Κοζάνη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <https://eclass.uowm.gr/courses/NURED292/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Όχι Παράγωγα Έργα Μη Εμπορική Χρήση 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Ως Μη Εμπορική ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

